

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

วิสาหกิจชุมชนเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญของเศรษฐกิจชาติ ที่เน้นให้ประชาชน ครอบครัว หรือชุมชน สามารถพึ่งพาตนเองได้ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการส่งเสริมให้ชุมชน ร่วมกันคิด ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา ร่วมกันแก้ปัญหาและพัฒนาโดยใช้ศักยภาพและบริหารจัดการด้วยตนเอง โดยภาครัฐปรับบทบาทเกื้อหนุนให้ชุมชนดำเนินการได้ตามความประสงค์ โดยจะต้องทำให้มีความสัมพันธ์ สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับบน วิสาหกิจชุมชน (Community Enterprise) เป็นการรวมตัวกัน ของคณะบุคคลในชุมชน เพื่อดำเนินการผลิตสินค้า การให้บริการ หรืออื่นๆ เพื่อสร้างรายได้ และเพื่อการพึ่งพา ตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน และเป็นกลไกสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ของวิสาหกิจชุมชนมุ่งเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผลผลิต ทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น หรือที่ ผลิตจากวัสดุพื้นบ้านหรือภูมิปัญญาของชุมชน ผลิตภัณฑ์การแปรรูปอาหารเกือบทุกชนิดในชุมชนล้วนได้รับการ ส่งเสริมจากวิสาหกิจชุมชน ทำให้มีการผลิตที่มากขึ้น โดยมีการดำเนินการผลิตในลักษณะเป็นกลุ่มวิสาหกิจ ในชุมชน วิสาหกิจชุมชนเกิดขึ้นจากการนำเอาแนวทางเศรษฐกิจชุมชนหรือแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มา พัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบโดยวิสาหกิจชุมชนนั้น จัดเป็นกลุ่มกิจกรรมของชุมชนที่ชุมชนคิดได้จากการ เรียนรู้ เรื่องการจัดการระบบการผลิตและบริโภคที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน เช่น การแปรรูปผลผลิตทาง การเกษตร จัดการเรื่องข้าว การจัดการอาชีพในชุมชน เช่น การทำน้ายาสระผม สบู่ น้ายาล้างจาน หรืออื่น ๆ ที่ชุมชนทำได้เองโดยไม่ยุ่งยากนักการทำกินทำใช้ทดแทนการซื้อเป็นการลดรายจ่ายและยังช่วยให้ระบบ เศรษฐกิจใหญ่เข้มแข็งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการจัดระบบเศรษฐกิจใหม่ให้เป็นที่จริงในชุมชน เพราะถ้า ชุมชนเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ ตามกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเปรียบ เศรษฐกิจพอเพียงเหมือนเสาเข็มของตึกที่ทำให้ตึกมั่นคงแข็งแรงเศรษฐกิจของประเทศก็จะเข้มแข็งและอยู่ได้ ที่ผ่านมาระบบเศรษฐกิจในประเทศเปรียบเหมือนการสร้างตึกที่มีฐานแคบ ถ้าฐานไม่แข็งแรง ตึกก็พังลงมา ดังนั้น วิสาหกิจชุมชน จึงมีความสำคัญในการสร้างฐานมั่นคงให้กับประเทศได้ โดยกระตุ้นเศรษฐกิจระดับราก ฐานให้เข้มแข็งและกระจายโอกาสการประกอบอาชีพให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ และลดภาระค่าใช้จ่าย ให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริม การเกษตร, 2560)

จากสถานการณ์ในปัจจุบัน จะพบปัญหาที่เกิดขึ้นมากมายกับวิสาหกิจชุมชน คือ ประการแรกปัญหา คุณภาพของผลิตภัณฑ์ เนื่องจากขาดความรู้และทักษะในกระบวนการผลิต และผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ผลิตไม่ได้ มาตรฐานทำให้ผู้บริโภคขาดความมั่นใจในคุณภาพและความปลอดภัย ประการที่สองปัญหาด้านการพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะการออกแบบผลิตภัณฑ์ขาดแรงดึงดูดจากคนรุ่นใหม่ บรรจุภัณฑ์หรือหีบห่อขาด จุดสนใจและยังไม่ป้องกันการปนเปื้อนและความสะอาดในการพกพา ปัญหาด้านวัตถุดิบ ส่วนใหญ่คนในชุมชน ยังขาดความรู้ในการคัดเลือกและควบคุมคุณภาพของวัตถุดิบที่ใช้ในการแปรรูป ทำให้การใช้วัตถุดิบไม่มีคุณภาพ เพียงพอและยังพบการขาดแคลนวัตถุดิบ ในบางฤดูกาล (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร, 2560)

กลัวยน้ำว่าเป็นกล้วยพื้นเมืองที่พบได้ทั่วไปในทุกภาคของประเทศไทย กลัวยน้ำหว่านนิยมปลูกไว้ ในทุก ครัวเรือนเพื่อการรับประทานผลสุก และแปรรูปผลดิบ รวมถึงการนำส่วนต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะ

ใบตองที่ใช้สำหรับห่ออาหารหรือประกอบอาหาร ปลีกกล้วย และหยวกกล้วยสำหรับนำมาปรุงอาหาร นอกจากนี้น้ำกล้วยน้ำว้าเป็นผลไม้ที่อุดมด้วยคุณค่าทางโภชนาการมากมาย ได้แก่ คาร์โบไฮเดรต เกลือแร่ วิตามิน ซี วิตามินอี วิตามินบี 1 วิตามินบี 2 วิตามินบี 3 และวิตามินบี 12 นอกจากนี้ยังมี กรดอะมิโนที่จำเป็นที่สำคัญ (Essential Amino Acid) เช่น Tyrosine, Phenylalanine และ Tryptophan ซึ่งร่างกายใช้สำหรับการสร้างสารเคมี ในการส่งผ่านคลื่นสมอง (วรรณพรรณ บัญชาจารุรัตน์, 2552) กล้วยเป็นพืชเศรษฐกิจชนิดหนึ่งที่น่าสนใจยิ่งในปัจจุบัน ผลผลิตกล้วยส่วนใหญ่ใช้บริโภคภายในประเทศในรูปของผลไม้สดและผลไม้แปรรูป โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์แปรรูปประเภทกล้วยตากกล้วยอบ กล้วยทอด กล้วยฉาบ กล้วยทอดกรอบ ฯลฯ เป็นผลิตภัณฑ์ที่ให้มูลค่าทางเศรษฐกิจสูงมี มูลค่า 388.1 ล้านบาทต่อปีอย่างไรก็ตามยังพบปัญหาการแปรรูปผลิตภัณฑ์กล้วยน้ำว้า เนื่องจากผลิตภัณฑ์การแปรรูปกล้วยน้ำว้าล้นตลาด ผลิตภัณฑ์ไม่มีคุณภาพและมาตรฐาน และส่วนใหญ่ผู้ประกอบการมักจะผลิตสินค้าที่ตนมีความถนัด โดยไม่สนใจว่าผู้บริโภคหรือตลาดต้องการหรือไม่ หรือมีคู่แข่งในสายการผลิตเดียวกันเกิดขึ้นมากจึงเกิดสินค้าล้นตลาดขายไม่หมดส่งผลให้ราคาผลิตภัณฑ์ตกต่ำ ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุนและไม่เพียงพอต่อการจุนเจือครอบครัว (สุธิดา อัญญาโพธิ์, 2560)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากล้วยกรอบเคลือบคาราเมล โดยใช้กล้วยน้ำว้าเป็นวัตถุดิบทางการเกษตรที่พบเห็นได้โดยทั่วไป มาใช้ประโยชน์ในรูปแบบใหม่ เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผลิตภัณฑ์การแปรรูปกล้วยน้ำว้าล้นตลาดทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยเริ่มจากศึกษาสภาวะที่เหมาะสมในการผลิตกล้วยทอดกรอบพัฒนาสูตรกล้วยกรอบเคลือบคาราเมล และถ่ายทอดความรู้การพัฒนากล้วยกรอบเคลือบคาราเมลสู่ชุมชนเพื่อก่อให้เกิดการสร้างได้และพัฒนาเศรษฐกิจนำมาต่อยอดและสร้างมูลค่าเพิ่ม เพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้ให้แก่วิสาหกิจชุมชนอันจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญของเศรษฐกิจชาติและคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1 เพื่อศึกษาการผลิตกล้วยน้ำว้าทอดกรอบเคลือบคาราเมล
- 1.2.2 เพื่อศึกษาการยอมรับของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์กล้วยกรอบเคลือบคาราเมล
- 1.2.3 เพื่อถ่ายทอดผลิตภัณฑ์กล้วยกรอบเคลือบคาราเมลสู่ชุมชน

1.3 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีขอบเขตในการวิจัยดังนี้

- 1.3.1 ผู้วิจัยใช้กล้วยดิบระยะที่ 1 การหั่นแผ่นกล้วย มี 3 ลักษณะ ได้แก่

- 1.3.1.1 ลักษณะที่ 1 หั่นกล้วยเฉียง 45 องศา ความหนาชิ้นละประมาณ 1.5 มิลลิเมตร

- 1.3.1.2 ลักษณะที่ 2 หั่นกล้วยโดยแบ่งกล้วยครึ่งทางยาว ออกเป็น 4 ส่วน แล้วหั่นตามแนว

ขวางความหนาชิ้นละประมาณ 1.5 มิลลิเมตร

- 1.3.1.2 ลักษณะที่ 3 หั่นกล้วยโดยหั่นตามความยาวของกล้วย ความหนาชิ้นละประมาณ 1.5

มิลลิเมตร

- 1.3.2. การทดสอบการยอมรับของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์กล้วยกรอบเคลือบคาราเมล ทดสอบการยอมรับผลิตภัณฑ์กล้วยกรอบเคลือบคาราเมล ซึ่งทำการทดสอบทางประสาทสัมผัส ใช้ผู้ทดสอบทั่วไปจำนวน 100 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

- 1.3.3. สถานที่ทำการทดลอง ได้แก่ ห้องปฏิบัติการสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ อาคาร 1 ชั้น 4

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับ

1.4.1 ได้ผลิตภัณฑ์กล้วยกรอบเคลือบคาราเมล เป็นทางเลือกให้ตลาดผู้บริโภค และสามารถเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร

1.4.2 เป็นการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวัตถุดิบภายในท้องถิ่น และยังช่วยเพิ่มมูลค่าผลผลิตจากกล้วยน้ำว่า

1.4.3 ประชาชนในชุมชนเป้าหมายของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี หรือผู้สนใจทั่วไปได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตกล้วยกรอบเคลือบคาราเมล ก่อให้เกิดอาชีพและสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนหรือครอบครัว

1.4.4 หน่วยงานของภาครัฐสามารถนำข้อมูลผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ขยายผลในชุมชนอื่น ๆ หรือจัดการฝึกอบรมเป็นหลักสูตรอาชีพเสริมให้กับคนในชุมชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี